

Tankar och känslor föder konstverket

Leszek Madzik hör till Vasa sommars mest fascinerande gäster. Han har sedan 1969 lett verksamheten i teatergruppen Scena plastyczna teatru kul från Polen. Gruppen verkar vid ett katolskt universitet i Lublin och repertoaren är givetvis präglad av detta. Trots ett flertal anbud och uppmaningar att övergå till att göra professionell teater håller Leszek Madzik fast vid att gruppen är en amatörgrupp. Man har gästspelat i ett flertal länder och åtnjuter världsskytte vid dethår laget.

Varför sysslar då Leszek med denna form av teater? Är han utpräglad religiös och vill han föra den katolska läran ut i världen med sin teater?

Svaren på frågorna kommer ibland undvikande, ibland dröjande. Givetvis är den teater Leszek skapar tillsammans med sin grupp kopplad till de stora livsfrågorna. I den nu aktuella pjäsen "Herbarium" går temat död och erotik som en ledtråd genom "bilderna". Leszek "bläddrar" fram olika scenbilder genom plastik, form, rörelse, musik och färg men ordet är bannlyst. Bilderna och bildsekvenserna är signaler som var och en själv bör tolka eller associera fritt till. När Leszeks bilder väcker tankar och speciellt känslor hos åskådaren då föds konstverket. Leszeks bilder kräver öppna och samarbetsvilliga åskådare som vågar "känna efter" och uppleva pjäsen.

Leszek vill dela med sig av sina känslor åt andra människor. När han blir tillfrågad om det är fråga om politik och politiska känslor svarar han bara: "Det är bättre att vara aktiv än att sitta hemma."

Om situationen i Polen säger han kort att den känner vi säkert till. Faktum är att teater var bannlyst i polsk tv så sent som förra året, men att en viss lättnad nu inträtt. Kanske är en teaterfestival av denna typ ett andningshål för de polska konstnärerna? Kanske behövs dessa gästspel för att hålla teaterkonsten vid god vigör i Polen? Det var frågor som blev obesvarade vid morgonens tidiga presskonferens.

I sina pjäser söker Leszek livets mening och hans uttrycksform går på djupet, lodar psykets innersta och vårt undermedvetna. Hans teater innehåller därför en hel del metafysiska element, man kan säga att Leszek skapat en metafysisk värld i teatern. Han skildrar människans lösgjord från vardagen och hur hon möter ödet i olika livssituationer.

⊙ Fri från repliker, obunden av rum och tid talar Scena plastyczna direkt till åskådarnas känslor.

Som inspirationskällor har Leszek ikonmaleriet, mysteriespelen och barocken. Bland påverkarna nämner han bl a Ingmar Bergman.

Scena pastyezerna spelar för vuxna människor, att spela för barn är så svårt, det känner sig Leszek inte mogen för ännu.

Den föreställning som den polska gruppen valt att visa här i Vasa är "Herbarium". Föreställningen kräver en stark takkonstruktion och den fanns inte på Kaupunginteatteri. Man var tvungen att flytta föreställningen till den finska samskolan.

Efter att ha sett ett av deras framföranden kan man inte annat än förundras och begeistras. Hur är det möjligt att skapa ett scenutrymme

och så levande bilder i en vanlig gymnastiksal?

Det sätt som Scena plastyczna valt visar på gränslösa möjligheter. Fri från repliker, obunden av rummet och tiden rör sig dess värld in i åskådaren. Mottagandet är blandat, ibland blir man konfunderad, ibland gripen och ibland förstår man ingenting. Men fångslad är man intensivt ända till slutet. Så trolldunder bilderna och de associationer och tankar och känslor som de väcker, att man inte kommer sig för att applådera när föreställningen är slut. Visst är den kort men otroligt intensiv.

Med mästertlig skarpa och ett klassiskt stiltrent framförande höjer sig den polska föreställningen till en av festivalens pärlor.

CHRISTIAN AHLBOM